

This week's shiur is sponsored by Bati and Eddie Jacobs of Efrat in celebration of Nomi's engagement to Dor Ariel. Mazal Tov!

במדבר פרק טז

(א) וַיִּקַּח קַרְח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן :
(ב) וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמְּשִׁים וּמְאֹתָיִם נִשְׂאִי עֵדָה קִרְאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שָׁם :
(ג) וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדָשִׁים וּבְתוֹכְכֶם יִקְנֹק וּמְדוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהֵל יִקְנֹק : (ד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו :

רש"י

(א) ויקח קרח - פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא: ויקח קרח - לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס ואתפלא נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת, וכן (איוב טו, יב) מה יקחך לבד, לוקח אותך להפליגך משאר בני אדם. דבר אחר ויקח קרח משך ראשי סנהדראות שבהם דברים, כמו שנאמר (במדבר כ, כה) קח את אהרן, (הושע יד, ג) קחו עמכם דברים: **בן יצהר בן**

קהת בן לוי - ולא הזכיר בן יעקב, שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר (בראשית מט, ו) ובקהלם אל תחד כבודי. והיכן נזכר שמו על קרח, בהתיחסם על הדוכן בדברי הימים, שנאמר (ד"ה א' ו, כב - כג) בן אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל: **ודתן ואבירים** - בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה, שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, אוי לרשע אוי לשכנו. ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו, יח) ובני קהת וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכינו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, שנאמר נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן הוא אומר (במדבר א, טז) אלה קרואי העדה, והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה. אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה: **בני ראובן** - דתן ואבירים ואון בן פלתי: (ג) **רב לכם** - הרבה יותר מדאי לקחתם לעצמכם גדולה: **כלם קדושים** - כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה: **ומדוע תתנשאו** - אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחיד כהונה, לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב), כל העדה שמעו: (ד) **ויפול על פניו** - מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל (שמות לב, יא) ויחל משה, במתאוונם (במדבר יא, יב) ויתפלל משה, במרגלים (שם יד, יג) ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים, במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו. משל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו פעם ושתים ושלוש, כשסרח רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא. אמר עד מתי אטריח על המלך, שמא לא יקבל עוד ממני:

במדבר פרק יב

(א) וַתְּדַבֵּר מֵרִים וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל אֲדוֹת הָאִשָּׁה הַכֹּהֲנִית אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח : (ב) וַיֹּאמְרוּ הֲרֵק אֶךְ בְּמֹשֶׁה דָּבָר יִקְנֹק הֲלֹא גַם בָּנוּ דָּבָר וַיִּשְׁמַע יִקְנֹק : (ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה <ענו> עָנִיו מֵאֵד מִכָּל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה :

רש"י

(א) **ותדבר** - אין דבור בכל מקום אלא לשון קשה, וכן הוא אומר (בראשית מב, ל) דבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות, ואין אמירה בכל מקום אלא לשון תחנונים, וכן הוא אומר (בראשית יט, ז) ויאמר אל נא אחי תרעו, (במדבר יב, ו) ויאמר שמעו נא דברי, כל נא לשון בקשה: **ותדבר מרים**

ואהרן - היא פתחה בדבור תחילה, לפיכך הקדימה הכתוב תחלה, ומנין היתה יודעת מרים שפרש משה מן האשה, רבי נתן אומר, מרים היתה בצד צפורה בשעה שנאמר למשה אלדד ומידד מתנבאים במחנה, כיון ששמעה צפורה, אמרה אוי לנשותיהן של אלו אם הם נזקקים לנבואה שיהיו פורשין מנשותיהן כדרך שפרש בעלי ממני, ומשם ידעה מרים והגידה לאהרן. ומה מרים שלא נתכוונה לגנותו, כך נענשה, קל וחומר למספר בגנותו של חברו: **האשה הכשית** - מגיד שהכל מודים ביפיה, כשם שהכל מודים בשחרותו של כושי: **כושית** - בגימטריא יפת מראה: **על אדות האשה** - על אודות גירושיה: **כי אשה כשית לקח** - מה תלמוד לומר, אלא יש לך אשה נאה ביפיה ואינה נאה במעשיה, במעשיה ולא ביפיה, אבל זאת נאה בכל: **האשה הכשית** - על שם נוייה נקראת כושית כאדם הקורא את בנו נאה כושי, כדי שלא תשלוט בו עין רעה: **כי אשה כשית לקח** - ועתה גרשה: (ב) **הרק אך** - עמו לבדו דבר ה': **הלא גם בנו דבר** - ולא פרשנו מדרך ארץ: (ג) **ענו** - שפל וסבלן:

שיר השירים פרק ד פסוק ז
 כָּלֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹסָאֵי אֵין בָּךְ :

ספר מי השילוח - פרשת קרח

כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה'. זש"ה שפת אמת תכון לעד ארגיעה לשון שקר. כי זאת שאמרו אמת הוא קיים לעד והשקר שהי' בפיהם נתבטל תיכף. ומזה הפסוק יהי' להם תיקן לעתיד. והנה דוד המלך ע"ה ביחסו בהמזמורים בניו ע"ש קרח אביהם. החזירו לכללו כי באם לא הי' להם טובה מזה לא הי' מיחסם לרע להם ח"ו כדאיתא בגמרא אפשר חטא בא לידו והכתוב מיחסו וזה אחד מיי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן כל דבר שהי' בכלל לויצא בו, אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירו הכתוב לכללו בפירושו. ודוד המלך ע"ה החזירו לכללו בפירושו. היינו מה שתיקן האר"י ז"ל לומר קודם תקיעת שופת המזמור לבני קרח ונתפשט בכל תפוצות ישראל:

מדרש תנחומא (בובר) פרשת תולדות סימן א

[א] ואלה תולדות יצחק בן אברהם (בראשית כה יט). זש"ה עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם (משלי יז ו), מי גרם לאברהם שנתגדל, יעקב, שנאמר כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם (ישעיה כט כב), ולמה שאם זכה אדם שיהא בן תורה הוא ובנו ובן בנו, שוב אינה פוסקת ממנו עולמית, שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת (דברים ד י), מה יום מתן תורה אינו בטל, כך הלמד תורה לבנו ובן בנו שוב אינה פוסקת ממנו, וכך כשראה הקב"ה לאברהם שהיה עוסק בתורה, מנין שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וגוי' (בראשית כה ה), וכתוב כי ידעתיו (בראשית יח יט), ועמד יעקב ולא זז מן התורה, שנאמר ויעקב איש תם יושב אוהלים (בראשית כה כז). מה התנה הקב"ה עמהם, לא ימוש ספר התורה וגוי' (יהושע א ח). וכתוב בן חכם ישמח אב (משלי י א), זה יצחק, שנאמר כי ביצחק יקרא לך זרע (בראשית כא יב), ובן כסיל זה ישמעאל, שנאמר ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם (בראשית כה יב). יש בנים מתגננין באבותיהם. יאשיהו מתגנה באביו, שנאמר כי [הוא] אמון הרבה אשמה (דברי הימים ב' לג כג). חזקיהו נתגנה באחו, שנאמר צור תעודה (ישעיה ח טז). ויש אבות שנתגנו בבניהם, עלי נתגנה בבניו, [שנאמר ובני עלי בני בליעל (שמואל א' ב יב), ואף שמואל נתגנה בבניו] שנאמר ולא הלכו בניו בדרכיו (שמואל א' ח ג). אלא אברהם לא היה כן, אלא הוא נתגדל ביצחק, שנאמר אברהם הוליד את יצחק, וכי לא הוליד אלא יצחק בלבד, והרי כתיב (ואלה תולדות ישמעאל) [ותלד הגר לאברם בן וגוי' (בראשית טז טו)], ועוד בני קטורה זמרן ויקשן, ואינו אומר אלא אברהם הוליד את יצחק, אלא שהיה יצחק צדיק, לכך נאמר אברהם הוליד את יצחק. (ויהי רעב. זש"ה בבא רשע בא גם בוז (משלי יח ג), מי הוא זה, זה היה עשו הרשע שעל רגליו בא לאבדון. מה כתיב).

בראשית פרק ב

(טז) וַיִּצְוּ אֱלֹהֵי יוֹסֵף לְאֵמֹר אָבִיךָ צְנֹה לִפְנֵי מוֹתוֹ לְאֵמֹר : (יז) כִּי תֵאֱמָרוּ לְיוֹסֵף אָנָּה שָׂא נָא פֶשַׁע אֲחִיךָ וְחַטָּאתָם כִּי רָעָה גְּמֻלוֹךְ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיַּבֵּךְ יוֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו :

רש"י

(טז) **ויצו אל יוסף** - כמו (שמות ו יג) ויצום אל בני ישראל, צוה למשה ולאחרן להיות שלוחים אל בני ישראל, אף זה ויצו אל שלוחם להיות שליח אל יוסף לומר לו כן. ואת מי צו, את בני בלהה שהיו רגילין אצלו, שנאמר (לעיל לו ב) והוא נער את בני

בלהה: **אביך צוה** - שינו בדבר מפני השלום, כי לא צוה יעקב כן שלא נחשד יוסף בעיניו: (יז) **שא נא לפשע עבדי אלהי אביך** - אם אביך מת אלהיו קיים, והם עבדיו: